

5.5.2022

VMJulkICT

Päivi Anttila, Sami Kettunen

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmä

Aika 5.5.2022 klo 14.00-16.00

Paikka Nh Jakovara, Mariankatu 9 ja (Teams)

Osallistujat	Jarkko Levasma	ICT-johtaja, VM	pj
	Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
	Laura Eiro	ylivohtaja, LVM	jäsen
	Jonna Korhonen	johtaja, OKM	varajäsen
	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM	jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM	jäsen
	Sihteeristö:		
	Teemu Kääriäinen	erityisasiantuntija, VM	
	Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM	
	Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM	
	Riitta Partala	johtaja, DVV	
	Juhani Ruutu	ylitarkastaja, POHA	
	Sami Kettunen	hankepääällikkö, VM	pääsihteeri
	Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM	sihteeri
Erikseen kutsuttuna	Emilia Laitala	erityisasiantuntija, VM	
Poissa	Maria Nikkilä	tietohallintoneuvos, VM	vpj
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Hyväksyttiin.

2. Edellisten kokouksien pöytäkirjojen hyväksyminen (liitteet 1a ja b) (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisten kokousten pöytäkirjat.

Päätös: Hyväksyttiin.

3. Hankkeen tilannekatsaus ja riskit (liite 2)

Sami Kettunen esitteli hankkeen tilannekatsauksen ja riskit liitteen 2 mukaisesti. HE-lausuntokierroksen pohjalta tehdään tarvittavat tekniset muutokset pykäliin sekä täydennetään vaikutustenarviointia soveltuvin osin. Tavoitteena on saada pykälät laintarkastukseen 16.5. mennessä.

Uutena riskinä on nostettu esille epävarmuus koskien henkilötietojen käsittelyä EU/ETA-alueella. Mikäli tulkitaan, että henkilötietoja ei voida käsitellä Suomen rajojen ulkopuolella, tällä voi olla merkittävää vaikutusta hankkeen toteutuksen aikatauluun (järjestelmätoteutus).

Merkittävimmät riskit

- Lainsäädännön muutostyö vie aikaa ja hidastaa hanketta (16)
- Järjestelmätoteutus ei valmistu aikataulussa. Järjestelmätoteutuksen aikataulusta haaste henkilötietojen käsittelyn osalta (16)
- Henkilöllisyyden tarkastajan toimintoja ei ole mahdollisuutta viedä suunnitelmien mukaisesti kassalla käytössä oleviin järjestelmiin (16)
- Asianhallinnan toteutustavasta päättäminen pitkittyy ja työmäärä ylittyy (15)

Keskustelussa täydennettiin, että haaste henkilötietojen käsittelyn osalta tulee käydä toteutushankkeiden kanssa tarkasti läpi.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

4. Lausuntoyhteenveto (liite 3)

Emilia Laitala esitteli lausuntoyhteenvetoa ja keskeisiä HE-muutoslinjoja.

Lausuntoja saatiin yhteensä noin 600 kpl, joista organisaatioiden lausuntoja oli noin 100. Kansalaisilta saatu lausuntopalaute oli lähes poikkeuksetta kriittistä, mutta ne perustuivat suurilta osin väärinymmärryksiin esityksen sisällöstä. Organisaatiot pitivät esityksen tavoitteita yleisesti kannatettavina. Kriittisimpiä huomioita esittivät teleoperaattorit sekä kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry pohjautuen kilpailunäkökulmaan. Lausunnoista ei noussut

esiin juurikaan uusia tai yllättäviä avauksia. Muutosehdotuksia tuli paljon, mutta suurin osa lausuntopalautteesta voidaan toteuttaa nykyistä esitystä tarkentamalla ja täydentämällä ilman linjausmuutoksia.

Keskeiset muutolinjat

Digitaalinen henkilöllisyystodistus

Lausuntopalautteissa nostettiin erittäin laajasti esiin tarve huomioida EU:ssa käynnissä oleva eIDAS-asetuksen muutoksen valmistelu ja lompakkosovellusten lainsäädännön kehittäminen. eIDAS-asetuksen U-kirjeen käsittelyn yhteydessä myös eduskunta piti tärkeänä, että kansallinen hanke huomioi eIDAS-asetuksen muutokset niin, etteivät hankkeet ole keskenään ristiriidassa.

Ratkaisuehdotus: ydinidentiteetin todisteen voimassaoloaika irrotetaan sen pohjana käytetyn fyysisen asiakirjan voimassaoloajasta. Näin hankkeen mukaiset ratkaisut ja kansallinen lainsäädäntö olisivat yhdenmukaisempia tulevan EU:n lompakkosäätelyn kanssa. Tavoitteena on, että ydinidentiteetti (ydinidentiteetin todiste ja varmennetut henkilötiedot) olisi tulevaisuudessa digitaalisen identiteettilompakon perusta ja sillä olisi itsenäinen, tietoturvaan perustuva elinkaari. Tulevaisuudessa digitaalinen henkilöllisyystodistus olisi yksi attribuutti lompakossa, ei sen perusta.

Ulkomaalaisen asiointiväline

Lausuntopalautteessa pidettiin ulkomaalaisen asiointivälineen käyttöä hankalana, jos väline ei yllä vahvan sähköisen tunnistamisen tasolle.

Ratkaisu: Mahdollistetaan lainsäädännössä ulkomaalaisen asiointivälineen käyttö vahvaa sähköistä tunnistusvälinettä vastaavasti silloin, kun henkilö on tunnistettu kasvokkain. Käytännössä olisi siis kahdenlaisia ulkomaalaisen asiointivälineitä: 1) vain etärekisteröintiin perustuvia tai 2) etärekisteröintiin sekä kasvokkain tunnistamiseen perustuvia.

Lausuntopalautteessa pidettiin haastavana, että asiointipalvelut joutuvat itse määrittelemään, hyväksyvätkö ne ulkomaalaisen asiointivälineen käytön silloin, kun väline ei yllä vahvan sähköisen tunnistamisen tasolle.

Ratkaisu: HE:ssä tarkennettaisiin, että DVV voi tarvittaessa kertoa tarkemmin etärekisteröintimenettelyssä, jotta asiointipalveluiden olisi helpompi tehdä arvioita asiointivälineen käytöstä. HE:ssä ei ole mahdollista kuvata laajasti esimerkkejä palveluista, joissa ulkomaalaisen asiointivälinettä voisi käyttää palveluiden laajan

kirjon ja erilaisten riskien vuoksi. Erityisesti yksityisen sektorin toimijat totesivat, että heikko väline olisi heille hyödynnettävissä.

Luonnollisen henkilön tunnistusväline

Lausuntopalautteessa nostettiin esiin luonnollisen henkilön tunnistusvälineen käyttöala. Mahdollisuutta hyödyntää luonnollisen henkilön tunnistusvälinettä myös yksityisen sektorin palveluissa kannatettiin. Jos käyttöalan laajentaminen yksityiselle sektorille on liian laaja, niin vähintään toivottiin mahdollisuutta hyödyntää tunnistusvälinettä sellaisten yksityisten tahojen palveluissa, jotka hoitavat julkista tehtävää.

Ratkaisu: Jatkovalmistelussa arvioidaan mahdollisuutta laajentaa luonnollisen henkilön tunnistusvälineen käyttöalaa myös yksityisen sektorin palveluihin. Arviointi tehdään punnintana kilpailuoikeudellisten näkökulmien ja yhdenvertaisuuden välillä.

Kilpailuoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa tuotiin esille, että esitetyt alustavat kilpailuoikeudelliset arviot vaikuttavat pääosin perustelluilta. Edellytettiin kuitenkin vielä tarkempaa selvitystä eikä kilpailuvaikutusta voi vielä sulkea pois. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry pitivät todennäköisenä, että ratkaisuun saattaisi liittyä viranomaistoiminnasta erotettavaa taloudellista toimintaa. Tulevaisuudessa lompakkosovellusten tarjoaminen voi muodostua taloudelliseksi toiminnaksi kilpailutilanteessa markkinoilla. Valtio ei saa saada uudistuksen johdosta perusteetonta etulyöntiasemaa markkinoilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja kilpailu- ja kuluttajavirasto näkivät, että oikeudellisen epävarmuuden poistamiseksi olisi suositeltavaa pyytää komission näkemys toiminnan luonteesta.

Ratkaisu: Selvitetään mahdollisuutta pyytää komission näkemys toiminnan luonteesta. Jatkovalmistelussa syvennetään kilpailuoikeudellista analyysia. On mahdollista, että HE:seen sisältyy joka tapauksessa kilpailuoikeudellinen riski.

Muita huomioita

Lausuntopalautteessa esitettiin myös useita muita HE:n säädösehdotuksiin sekä vaikutusten arviointiin liittyviä täydennys- ja muutostarpeita:

- Tietoturva ja tietosuoja (etärekisteröinti, itsehallittava identiteetti, tietoturva vaatimukset)
- Puhelinasiointia toivottiin paljon (tunnistaminen puhelun yhteydessä)

- Viranomaisten vastuiden tarkentaminen
- Maksullisuuteen liittyvät täydennystarpeet

Edellä esitetyt eivät kuitenkaan muuta esityksen päälinjoja. Lausunnoissa esitetyt muutosehdotukset pyritään ottamaan mahdollisimman pitkälti huomioon HE:n jatkovalmistelussa. Myös vaikutusten arviointia täydennetään jatkovalmistelussa. Tavoitteena on, että pykälät menisivät laintarkastukseen 15.6., joten touko – kesäkuu on aikaa tarkentaa yleisperusteita.

Käydyssä keskustelussa ehdotettiin muotoilua kalvolle 2 seuraavasti: "Kansalaisilta saatu lausuntopalaute oli lähes poikkeuksetta kriittistä, mutta ne perustuivat suurilta osin pitkälle vietyihin tulkintoihin esityksen sisällöstä."

Keskustelussa lisättiin, että liikenne- ja viestintäministeriö tukee luonnollisen henkilön tunnistusvälineen hyödyntämisen mahdollistamista yksityiselle sektorille ja sen saamista luottamusverkostoon.

Keskustelussa täydennettiin, että ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline on hyödynnettävissä sekä julkisella ja yksityisellä sektorilla. Kyseessä ei ole vastaavanlaista tulkintahaastetta käytöstä, kuten Suomi.fi –tunnistuksen osalta.

Keskustelussa kysyttiin vaikutusten arvioinnista. Keskustelussa vastattiin, että vaikutusten arvioinnin osalta ollaan lähestymässä LUVE-toimijoita kahden keskisiin tapaamisiin, joissa pyritään saamaan lisänäkemyksiä niihin kysymyksiin, mitä lausunnoissa ei tullut esille. Lausuntopalautteen pohjalta ollaan tähdennetty kohtia vaikutusten arviointiin, joita lähdetään sidosryhmien kanssa täydentämään.

Keskustelussa täydennettiin, että erityisesti kilpailuoikeudellinen analyysi vaatii huomioita, koska tunnistamisen markkina on Suomessa erilainen kuin monessa muussa maassa. Työ- ja elinkeinoministeriö on mielellään mukana liittyen komission konsultaatioon.

Päätös: Otettiin tiedoksi. Luonnollisen henkilön tunnistusvälineen kilpailuoikeudellinen asema ja kustannukset tulee tarkentaa ylimääräisen ohjausryhmän päätöskäsittelyyn.

5. Muut asiat (Jarkko Levasma)

- Tulevat kokoukset: Ylimääräinen ohjausryhmä 23.5. klo 8-9
Seuraavat kokoukset: 16.6, 1.9, 6.10, 3.11. ja 1.12. klo 14-16

6. Kokouksen päättäminen (Jarkko Levasma)

Kokous päättyi klo 14.52.

Liitteet

Liite 1a Pöytäkirja ohjausryhmä 7.4.2022

Liite 1b Pöytäkirja ylimääräinen ohjausryhmä 22.4.2022

Liite 2 Hankkeen tilannekatsaus ja riskit

Liite 3 Lausuntoyhteenveto